

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr. " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200' cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze la Redactiunea dela „Biseric'a si Scól'a.“ Èr banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.“</p>
---	---	--

Despre invetiamentu.

(Continuare.)

Invetiamentulu este chiebatu a inzestrá spiritulu elevului minorenu cu adevèruri, la cari nu incupe nici cea mai mica indoiala, càci numai pe astfelu de adevèruri neresturnabile se póte intemeiá judecat'a si caracterulu moralu.

Tienendu in vedere acestu principiu normativu, si ne incercàm a cautá si a stabili materiile de invetiamentu pentru scól'a poporala.

Cá individulu se póta trai o viétia démna de omu, este neaperatu de lipsa sè-se lumineze pe deplinu despre acei factori, sub a caroru influintia necontenita decurge viétia lui.

1) Déca privimu fiinti'a omenésca cu bagare de seama, vom gasi ca ea vetiuesce sub inriurirea nemidilocita a naturei. Omulu trebuie se cunósca natur'a, ca se-o póta exploata si stapani, càci viétia individulu e numai o parte nesfersitu de mica din viétia naturei netiermurite.

2) Individulu e unu membru alu societáti omenesci, elu este chiebatu a trai in societate si a lucrá pentru binele comunu, prin societate are se si aduca la valóre talentele sale. Omulu trebuie dara se cunósca pre sine, se cunósca societatea si organismulu ei.

3) Asupra naturei si asupra societáti omenesci planéza atotu puterniculu Dumnedieu. Elu a creatu, elu sustiene si desvólta intréga natur'a cu tóte ivirile ei, a-lui nemarginita intieleptiune guvernéza sórtea omului singularu si firulu istoriei omenesci.

Individulu trebuie dara se cunósca pre Celu nesfersitu, si cu credintia, nadejde si adenca iubire se si-intórca sufletulu seu catra elu.

Dumnedieu, natur'a si omulu sunt cei trei factori mari ai esistintiei.

Individulu numai asia va potea continuá o viétia vrednica de natur'a nobila a fiintiei omenesci, déca se va clarificá despre raportulu catra cei trei factori de frunte ai viétii sale.

Invetiamentulu trebuie se impartasiésca elevului cunoscintie temeince despre :

I. natura II, omu si Dumnedieu.

Am aflatu cele trei obiecte mari de invetiamentu, se le analisamu acum mai deameruntulu, luandu-le pe rendu sub cutitu anatomicu.

I. Cunoscintie despre natura.

Cunoscintiele despre natura se repórta la lucrurile si intemplantile concrete din lumea esterna. Aceste cunoscintie au de a face cu obiecte concrete (= res) si cu insusirile (reali'a) loru, pentru aceea li-se si póte atribui numirea de : *cunoscintie reale*.

Lucrurile din natura potu se fie a) séu *intemplantari* ce urmédia unele dupa altele in decursulu timpului, b) séu *obiecte* a caroru parti suntu unele langa altele situate in spatiulu nemarginitu.

Cunoscintiele reale au se-lu lumineze pe scolaru despre acele lucruri si intemplantari, cari esista si se desvólta in *spatiu* si *timpu*.

A pricepe fenomenele lunei esterne, a cunósce productele naturali si insusirile loru, este o lucrare sufletésca dintre cele mai grele, la care mintea pruncului numai incetu si treptatu se póte redicá.

Se vedemu cum trebuie se conducemu pe minorenu la cunósccerea naturei.

Inainte de ce am comunicá pruncului cunoscintie despre lucrurile din natura si insusirile loru, trebuie se lu-deprindemu a le *intui* cu bagare de séma si a organizá impresiunile primite dela ele.

Intuitiunea este lucrarea cea dintai a sufletulu pruncescu.

Pentru pruncu, a carui spiritu abia s'a destepatatu, tóte lucrurile suntu nóue si surprindietóre, despre tóte intréba, totu vré se cunósca, la tóte uimesce.

Invetiamentulu se intimpine cu totu sprijinulu aceste incercari primitive de a cunósce fiinti'a lucrurilor cu atát mai tare, ca in acésta contemplatiune pruncésca, impreunata cu simtiulu placutu a poteriloru próspete, consta asia dicandu intrég'a desfatere a copilariei fragede.

Cunoscintiele acelea, cari destépta si deprindu facultatea intuitiva mai bine, trebuie sè se puna la inceputulu invetiamentulu.

In anii primi se-lu deprindemu pe elevu a intui cu atentiune apoi a cugetá si a vorbi corectu despre cele intuite. càci fara aceste pregatiri, invetiamentu sistematicu nu se póte incepe.

Esercitiile de intuitiune impreunate cu deslusiri din partea invetiatorului pórtá numirea de: *invetiamentu intuitivu*.

In decursulu etáti pruncesci intuitiunile trebuie se devina din ce in ce totu mai temeinice, intensive si organizate. Pe miculu scolaru trebuie se-lu punem a contemplá obiectele concrete, pártile si insusirile loru din anu in anu totu mai deam-runtulu si mai sistematicu.

Esercitiile intuitive in anii primi de scóla astfelu arangiate servescu cá o punte presté care inteligenti'a pruncului are se tréca la priceperea cunoscintieloru reale.

Cunoscintiele reale privite dupa obiectulu, cu care se ocupa, potu fi de multe soiuri: *geografi'a* descrie pamentulu, *istori'a* naréza evinimentele intemplate intre locuitorii pamentulu, *fisic'a* explica fenomenele si legile naturei; *ér istori'a naturala* tractéza despre productele firei descriindu insusirile si modulu loru de viétia.

Stimatulu lectoru se nu vina inse a crede, ca tóte aceste invetiaturi se potu propune copiiloru dupa sistem'a loru complecta, ei se tractéza din fiecare ramu numai lucrurile cele mai insemnate si mai necesare. Scopulu aici e a dá minoreniloru mai multu o perfectiune formala asia, incát se fie capabili a folosí in viétia cunoscintiele procurate si a largi mai tardiu cerculu loru de sine statatoriu.

Timpulu si spatiulu sunt cele dóne categorii, in a caroru cadre ni-se presenta tóte lucrurile din natura; déca ne inchipuimu timpulu si spatiulu marginitu, si-lu facem obiectu alu cugetárii, atunci ajungemu la idei'a cuantitátiloru, cu cari se ocupa *matematica*.

Sciinti'a matematica inca se póte numerá intre cunoscintiele reale, ca lucra cu cuantitati de timpu si spatiu.

Din acést'a sciintia in scól'a poporala au sè-se tracteze éra numai acele párti, cari sunt mai necesare pentru viéti'a practica si sunt mai potrivite d'a deprinde pe elevu in *socotire* (aritmetic'a), *mesurare* (geometri'a) si *desemnu*.

II. Cunoscintie despre omu.

Cunoscintiele cari le cuprindemu sub numirea acést'a considera pre *omu*, cá pre o fiintia mai multu spirituala; de órece omulu privitu ca o fiintia naturala este obiectulu sciintieloru despre natura.

Spiritulu omenescu si-manifesta fiinti'a s'a in aceste trei forme:

- 1) *cugetare*, 2) *simtiementu* si 3) *vointi'a*.

1) Cugetarea se exprima prin *vorbire*, invetiamentulu trebuie eara se deprinda pre pruncu a *vorbi* si se-i indrepte vorbirea neincetatu, càci indreptandu-i-se modulu de vorbire se vá indreptá totu-odata si cugetarea lui.

De aici urmédia, ca *invetiamentulu limbei* trebuie se fie unu obiectu alu scólei poporale, avendu de scopu:

a) a desvoltá in sufletulu elevulu *simtiu* pentru formele frumóse si corecte ale limbei si a lu-deprinde prin *vorbire*, *scriere* si *cetire* cu tóte insusirile ei,

b) a face cunoscute elevulu *legile* limbei (gramatic'a) pentru-cá se o scie aplicá corectu, atátu cu vorb'a cât si in scrisu.

2) Simtiemintele se potu exprimá in forme mai generali prin *tonurile musiciei*. Cantarea si music'a este aceea arta, care prin tonuri armonicu arangiate vorbesce catra sufletulu nostru.

Desteritatea in cantare si tehnic'a musicala remane inse si ea numai o iscusintia mecanica, déca nu e cátu de cátu radimata pe teorie.

Cantarea conscie numai prin intielegerea teoretica a ritmulu si armoniei se póte insusi, si numai singura cantarea (music'a) conscie se póte privi cá espresiunea adeverata a simtiemintelu, numai ea póte se produca desfatate estetica in ascultatoriu.

3) *Vointi'a* se manifesta prin fapte. Cá se potem seversí fapte, trebuie se avemu o anumita destoinicie trupésca. Desteritatea practica a corpulu intregu si a singurateceloru lui organe este dara inca o parte fórté insemnata din cultur'a obstésca. Desteritatea ochiloru, a manei si a organeloru de vorbitu e de lipsa la *desemnu*, *scriere*, *cetire* si *cantare*.

Prin aceste desteritati folosítorie se dedrindemu dara privirea, man'a si vocea prunciloru.

Scrierea, *cetirea*, *desemnulu* si *cantarea* inca au se fie obiecte de invetiamentu.

Mai este apoi inca gimnastic'a cá o deprindere, ce tientesce a desvoltá armonicu sprinteni'a tuturor organeloru trupesci. *Gimnastic'a* inca o insiram intre obiectele de invetiamentu, si usioru va pricepe ori si cine, ca ea e o parte intregitóri'a a culturei, déca adaugemu ca gimnastic'a e chemata a stabili armoni'a intre corpu si spiritu, si apoi a face din corpu unu organu firmu si abilu, cu ajutorulu carui'a spiritulu se póta bine esecutá vointiele sale.

Corpulu devine inse unu organu supusu si destoinicu numai asia, déca intarimu muschii si nervii, pentru-ca nimeritu dice Rousseau in „Enil:“

„Plus le corps est faible, plus il commande: plus il e fort, plus il obèit.“

(Cu cât e corpulu mai debilu, cu atátu poruncesce mai multu: cu cátu e mai tare cu atátu e mai ascultatoriu.)

Sprinteni'a si abilitatea corpulu e o recerintia ne-incunjurabila ca sufletulu se arate in afara ceea ce scie si ceea ce póte.

Vointi'a cu tóte intentiunile si-are isvorulu in judecáti si simtieminte. Motivele tuturoru fapteloru nóstre din cugetu si inima se sternescu. Mijloculu celu mai potrivit de a indreptá vointi'a elevului minorenu este a-i lamuri judecat'a si a-i nobilitá simtiemintele, ce se póte asia, déca pre elevu lu-facemu a judecá a-supra fapteloru si intemplariloru omenesci.

Faptele omenesci sunt descrise in istoria.

Istori'a nationala si istori'a omenimei inca au se fie luate intre obiectele de invetiamentu.

Din istoria cunósce scolarinulu viéti'a si faptele ómeniloru mari, si se insufletiesce a pasi pe urmele lor, apoi penetréza in legaturile cele ascunse ale evenimenteloru, prin ce i-se ageresce cugetarea.

Istori'a intaresce caracterulu si desvólta inteligenti'a.

Nu este de ajunsu cá istori'a se fie numai o simpla povestire, ci unu siru neintreruptu de pricini si urmari, cari tóte se-se infatisieze in cea mai strinsa legatura causala.

In istoria se descopere spiritulu omenirei si lucrarea tainica a provedintiei.

(Va urmá.)

Dr. P. Piposiu.

Reportulu

preotului Ioan Istin din Jadani catra sinodulu parochialu ordinariu, ténutu la 11. Ianuariu 1887.

(Continuare si fine.)

Ce privesce locuinti'a invetiatorésca cu referintia la reedificarea ei din scól'a betrana comitetulu DVóstre au pregatitu unu planu si proiectu de spese, pe care are onóre a vi-lu pune inainte spre aprobare. Cand vi-lu punemu acest'a inainte totodata aducemu la cunoscinti'a sinodului, ca comitetulu vediendu, ca reedificarea e prea costisitóre — n'a legatu cu nime nici o legatura pana nu va primi dela On. Sinodu o inviatiune nóua. Este adeveratu, ca acuma am avé cumparatori la cas'a, in care locuiesce invetiatoriulu, deci in casulu cand On. Sinodu ar decide reedificarea locuintiei invetiatoresci, alipita de scól'a noua; atunci ve-ti avé a imputernici comitetulu si epitropi'a a pune la vendiare cas'a bisericésca de sub Nr. 100, inse cu conditiunea ca pana la 31. Decemvre 1887 se nu se mute in trens'a cumparatoriulu, séu chiar si numai la primavar'a anului 1888, pana cand ar trebui locuinti'a invetiatorésca se fie reedificata, séu facuta din materialu de vaiuga séu tigla nearsa.

In anulu trecutu s'an infintiatu in comun'a nóstra din sumele intrate din mulcte unu fondu culturalu-bisericescu. Acest'a este depusu in cas'a de pastrare „Timisian'a“ in libelulu de sub Nr. 161, si stá din o suma de 15 fl. v. a. A inmultu fondu acest'a inse nu din mulcte, ci din daruri benevole ar fi chiamarea On. S. cea mai santa, cá cu timpulu din acest'a se se póta infintiá unu fondu, respective unu stipendiu

pentru vre unu copilu seracu dar diliginte si iubitoriu de invetiatura.

Asemenea s'a infintiatu in scól'a nóstra cas'a parsimoniala de copii, pana acuma sunt 6 deponenti cu o suma crutiata de 19 fl. 47 cr. v. a. A dedá copilulu la crutiare, este un'a dintre cele mai insemnate chiamari ale scólei; pentru aceea si noi n'am intardiatu a ne alipi de frumósele povetie a Prea Santiei Sale date cu privire la acést'a.

Ne-a succesu a castigá vre-o cátiva copii pentru idei'a acést'a, si scopulu s'au realizatu. Si in privinti'a acést'a apelamu la inimile DVóstre rugandu-ve ca se ne dati mana de ajutoriu intru latirea acestei idei de mare insemnate pentru noi toti. — De ar fi fost satenii si credinciosii bisericei nóstre dati la crutiare in anii erei de auru 1850—1868, cu esceptiunea unicolui anu 1863 cand fie-care paure (economu) din Jadani erá ca unu micu craisoru indestulatu si fericitu, de ar fi depusu ei din crucerii cei lapadati atunci'a cu usiorintia macaru si numai a s u t ' a parte in casele de pastrare, alta facia ar avé astadi comun'a nóstra — si noi n'ar trebui se fimu ingrigiti de viitoriulu ei. — Se nu desperamu inse, ci se ne trudimu si cu mari opintiri vom poté face ceva bine, ér cu timpulu Ddiu vediendu nobilile nóstre nisuintie va intórce érași faci'a s'a spre noi, si ne va usiorá de relele si necazurile, in care a alunecatu poporatiunea comunei nóstre prin nebagare de séma, séu neintielegere.

Credu a fi binevenitu aci loculu se aducemu inainte, ca precum biseric'a este chemata a dá directiune ómeniloru, cá se-i abata dela retacire; tocmai asia scól'a trebue se invetie tenerimea la tóte lucrurile acelea, cu cari folosindu-se omulu in viétia se-si póta castigá mai usioru cele trebuintiése. — De aceea precum v'am mai aratatu mai sus chiamarea scólei este a dá tenerimei cunoscintiele generali si la aceea din ce ar potea omulu se-si cascige ceva pentru traiulu vietii. — Comun'a nóstra On. Sinodu au fostu sadita (asiediatá) asia dicandu in mijloculu Cananului, căci privindu in jurulu ei in tot loculu affi lucruri trebuinciése, pre care folosindu-le póte omulu se-si castige traiulu vietii. Otarulu comunei nóstre are pamentu bunu, vii escelinte, ríturi bogate de plánte, pre care voi de le a-ti fi sciutu folosi si lucrá cu máni dibace, v'ar fi fostu de mare folosu. Pamentulu nostru au fost plinu de petrisiu, — durere — ca si acestu isvoru de venitu alu vostru prin nesocotita esplotatiune astadi este aprópe nimicitu. Si e mirare, ca voi v'ati alesu un'a dintre cele mai grele lucruri, esplotarea petrisiului — pana ce de v'ati fi dedatu la facerea de maturi, cosieri, cosnitie voi ve poteati castigá pe langa ducerea economiei vóstre de campu inca unu venitu frumosu, care v'ar fi scutitu de a ve vinde bucatele vóstre din podu atunci, cand acele n'aveau pretiu. Nu trebue se ne fie rusine a lucrá, mare rusine este a furá si a pofti averea si sudórea altu-

i'a, ba eu chiar ve dicu, ca e pecatu de Ddiu se lucre unu omu o mândra di de vara cu pânea s'a proprie pe 25 cr. la di, pana ce déca a-ti sci voi lucrá vre-o industrie casnica voi v'ati potea castigá di pe di dela 80 pana la 1 fl. 20 cr., o persóna. Mi se póte inse observá, ca ce se facemu, ca noi nu scim alt'a se lucram — asiadar trebue se lucramu si pe putienu. — Bine! inse vedeti voi, ca nici pe acea putiena plata nu capatati de lucratu — si de mândratu trebue se mândrati — trebue dar se invetiati si alte isvóre de venitu se ve castigati. — Pentru de a invetiá legatulu maturiloru, facerea cosieriloru, a periloru si cosnitiiloru — rogu pre On. S., cá se binevoiesca a imputernici epitropi'a, cá se aduca unu maiestru pe 2 luni de dile, care se invetie tenerimea adulta aceste industrii casnice. Invetiatoriulu Rusanda ne-a promis serbatoresce, ca va dá respectivului maiestru costulu si cuartirulu pe timpulu, cât va stá in Jadani, remane numai ca On. S., se imputernicesca epitropi'a, a-i solvi onorariulu din lad'a bisericeii.

C.)

On. Sinodu! n'am ascunsu nimicu, nici am voitu a lingusi ambițiunea cuiva, ci cá doctoru sufletescu voindu a vindecá am cautatu si gasitu ranele ce bantue si slabesce comun'a nóstra. Fi-voiu eu ascultatulu de On. S. si ca urma-se-voru sfaturile mele e tain'a viitoriului — destulu ca voindu eu a-mi implini detorinti'a mea v'am spusu cea mai fidela icóna a starii vóstre reale. Insusi mântuitoriulu dice: „de n'asi fi venitu si n'asi fi aretatu pecatu n'ar avea; ér acuma am si venitu si le-am si aretatu — asia n'au cu ce sè se mântue de peccatele loru.“ Asia stá tréb'a si cu voi, de nu v'asi fi spusu adeverulu, v'ati potea scusá cu nesciinti'a, acuma sciindu ce ve lipsesce, sciindu unde e ran'a nisuiti cu totii la vindecarea ei. Vointia se nu ve lipsesca, si se fiti siguri, ca rezultatulu nu va intardiá — dar ca se va póta fi ea vóua folositoare trebuescu sfaturile nóstre nu numai ascultate ei si implinite.

On. Sinodu, trecendu acuma la cele epitropesci si aici'a vom fi precatu se póte mai sinceri si deschisi spunendu-ve si aicea tóte trebile asia dupa cum se afla ele in realitate. Cu bucuria potu constatá ca noi in aceste treburi am datu inainte adeca progresamulu de si incetu, dar totusi progresamulu de siguru.

Cá se ve poteti convinge despre adeveru, trebue se ve amintescu aci ca dela anulu 1874 pana astadi bisericea nóstra in cele economice au facutu progrese insemnate ceea ce se póte vede si din urmatórele:

Anii	VENITULU		SPESELE		Venitulu curat		Crescamentu	
	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
1874	1458	19	290	57	1167	72	—	—
1875	1629	02	193	50	1435	52	267	80
1876	2035	79	224	50	1811	29	375	77
1877	2308	03	147	61	2160	47	349	18
1878	2574	03	373	74	2200	29	40	82
1879	3074	02	352	45	2722	17	521	88

1880	6266	25	2415	06	3851	19	1059	02
1881	4993	—	1175	61	3817	39	66	20
1882	5506	80	2081	44	3425	36	7	97
1883	4415	27	1331	17	3084	10	341	26
1884	4271	43	1329	52	2941	91	143	29
1885	3821	73	644	16	3177	57	235	68
1886	3839	94	676	15	3163	79	3	78

Acésta tabela scósa din protocólele de socoti a bisericeii nóstre ne dovedesce, ca bisericea gr. or. romana din Jadani intr'unu restimpu de 13 ani au facutu unu sporiu insemnatu de 1996 fl. 07 cr.

De si n'ar potea bisericea nóstra gr. or. romana a aratá altu sporiu afara de acest'a, — acest'a inca ar fi destulu spre a ne convinge pre noi despre aca avere a bisericeii nóstre pana acum'a a fost, si este administrata intieleptiesce si de mâni curate. — Si acést'a nu provine de aiurea, fara numai dela scump'a nóstra constitutiune bisericesca. Éta ródele adeveratei libertáti! Ele ni-paru frumóse cá radiele sórelui, si ne si incaldiescu intocmai ca si acelea. Aparati acésta libertate, si o paziti cá si ochi capului vostru, si nisuiti-ve a o folosi aceea cu tactu si intieleptiune totdeun'a numai spre binele si fericirea vóstra.

Dar noi suntemu in stare a aratá On. Sinodu ca bisericea nóstra au facutu si alte progrese mai insemnate si si mai frumóse, precum sunt cele 54 jugere pamentu propriu bisericescu in care s'au bagatu unu capitalu de 4070 fl. v. a., care capitalu a adusu bisericeii nóstre in anulu espiratu unu venitu curatu dupa detragerea tuturoru speselor in bani 631 fl. 44 cr.
In 81^{1/2} meti grâu à 3 fl. metiulu 243 fl. — cr.

Sum'a: 874 fl. 44 cr.
care venitu e egalu cu 15.80/100^{0/0} la suta.

In anulu acest'a a mai cumparatu bisericea pe bas'a decisului Sinodului parochialu dela Nic'a Lazar 3 jugere pamentu cu 421 fl. Éra dela Samuila Bugariu 8 jugere pamentu cu 1100 fl. v. a. Aceste 11 jugere pamentu de nu le cumpará bisericea, treceau in mâni streine.

Nu se póte negá aceea, ca pamentulu bisericeii nóstre e o binefacere pentru comun'a nóstra, ca pana ce deoparte sesiunea de pamentu concéssa de Ven. Consistoriu cá ajutoriu la salariulu invetiatorescu, la care noi de 5 ani n'am mai contribuitu macaru unu cruceriu si nici o bómbo de grâu; pana atunci'a de alta parte tot acel'a a datu in anulu trecutu la 15 individi câte d ó u e lantie pamentu in parte dandu-le posibilitatea de a-si cascigá din trensulu prin lucrulu loru pânea de tóte dilele atât loru cât si familiei loru.

Fórte fericita ideia a fost aceea, cá sè se cumpere pe sém'a bis. pamenturile, pe care credinciosii nostri ne mai potendu-le tiené sunt siliti a le vinde, càci intarindu-se bisericea in avere se intarescu credinciosii, si se scutescu de a luá lumea in capu si a

parasi vatr'a stramosiésca spre a-si cascigá pânea in pamentu straimu.

Desi pamentulu bisericescu aduce unu venitu prea frumosu, totusi fiindca noi acel'a suntemu siliti alu lucrá in parte, asia dara nefacendu-se nici o repartare in acesti 5 ani ultimi pre poporatiune, — si fiindca salariulu invetiatorescu se urca aprópe ba chiar e 554 fl. cu naturale cu tot — asia sessiunea nepotendu a suportá tóte spesele cultului am fost necesitati a imprumutá din banii bisericeii cáte 60 fl. la anu, suindu-se acuma acést'a — comitetulu la facerea preliminariului a preliminatu o suma de 300 fl. spre scopulu resolvirei baniloru bisericesci dela cultu inapoi. Sinodulu in siedinti'a s'a tienuta in 28. Septemvre a respinsu preliminariulu. Caus'a stá sub apelata — pana acuma n'a sositu nimica dela Ven. Consistoriu cand va veni inse ne vom tienea de datorintia a-ve incunoscentiá despre resultatu.

Déca ne va ajutá bunulu Ddiu si DVóstra nu ne veti stá in contra sperámu, ca in scurta vreme vom potea pune biseric'a in acea fericita pusetiune, cá ea din cas'a ei se platésca atát pre invetiatoriulu comunei nóstre bis. cât si pre preotulu, si cand va avé biseric'a nóstra 4 sessiuni (pauri) libere de sarcini; atunci si visulu nostru va fi adeverala realitate. — Cand scimu, ca tot pamentulu, ce l'au cumparatu biseric'a nóstra — l'am cumparatu pe banii imprumutati din fundurile diecesei, si cá acuma tóta detori'a, ce o mai avem pre acelea este si stá din o suma de 856 fl. cu interese cu tot. — trebuie sè se bucare veri si care crescinu de progresulu facutu de biseric'a nóstra.

De s'ar potea desbracă credinciosii bisericeii nóstre de egoismulu propriu numai pe 2—3 ani, de s'ar invoi cá se aduca jertfa pe altariulu bisericeii sale lucrandu unu paure pe 2—3 ani cáte 2 lantie din pamentulu bisericeii singuru numai pentru folozulu bisericeii, eu unulu sustienu susu si tare, ca visulu nostru ar fi intrecutu de realitate in timpulu celu mai scurtu. Déca 27 jugere pamentu din cele 54 ne aduce unu venitu anualu de 874 fl. 44 cr.; atunci tóte aducandu-ne 1748 fl. 88 cr., noi in restimpu de 8—10 ani am avea dorinti'a implinita, ba chiar intrecuta.

Tot in siedinti'a comitetului din 2. Ianuarie s'au pertractatu caus'a epitropului Toma Secosianu cu privire la acea imprejurare, ca fiind Ds'a la anii 1882—3 jude comunalu prin organele administrative i-s'a demandatu se faca la scóla o reterada, se platésca conventi'a, si se acopere locuinti'a invetiatorésca — ceea ce densulu a si facutu — si luandu banii si cheltuindu pentru acelea din lad'a comunei politice 54 fl. v. a. Comitatalu inse spesele facute pentru scól'a confessionalu neprimindu-le a constrensu pre fostulu jude a depune in lad'a satului banii inapoi, ceea ce Ds'a a si facutu. Densulu, adeca Toma Secosianu se róga ca se i-se reintórca din lad'a bisericésca banii spesati pentru comun'a bisericésca, si comitetulu aflandu pre-

siunea de justa incuviintiandu cererea o recomenda On. Sinodu spre aprobare.

Si acuma dupa ce a-ti auditu aceste tóte amu onóre a pune inaintea On. S. socót'a bis. din 1886 censurata de comitetulu parochialu in siedinti'a s'a din 2. Ianuarie a. c. in care acelu comitetu a constatat unu venitu de 3839 fl. 94 cr. spese 676 fl. 15 cr.

Venitu curatu 3163 fl. 79 cr.

In obligatiuni se afla 2667 fl. 78 cr.
In restanti'a interesului 333 fl. 82 cr.
In bani gat'a 162 fl. 19 cr.

Asemenea si socót'a cultului censurata tot de acelu comitetu in 2. Ianuarie unde s'a constatu unu venitu naturale
In bani 527 fl. 87 cr. 8675 litre
Spese 428 fl. 87 cr. 8101 litre

Venitu curatu 99 fl. — cr. 574 litre grâu.
Declarandu prin acést'a siedinti'a de deschisa rogu pre Ddiu bunulu se ne ajute si binecuvinte lucrările nóstre.

Predica la Duminec'a I-a din paresimi.

Despre onorarea icóneloru.

„Muta fie gur'a paganiloru, care nu se inchina cinstei icónei tale cei zugravite de santulu Apostolu si Evangelistu Luc'a cea ce se chiama povetiuitóre.“ Asia se dice I. A. in canonulu Paraclisului, de unde se vede ca inca in seclulu I-mu s'au facutu inceputu onorarei santeiloru icóne prin Evangelistulu Luc'a. De órece inse Evreii in tot chipulu s'au luptatu a plantá óre-care dispretiu in inimile crestiniiloru facia de santele icóne, sub cuventulu ca icónele sunt in asemanare cu idoli, de acea icónele nu s'au introdusu in biserici, ci numai prin casele crestiniiloru pana in seclulu alu IV si in alu V-lea seclu, onorarea icóneloru prinse-se redacini tari in inimile crestiniiloru, atát in biserici, cât si in viéti'a publica.

Unii ómeni inse, din caus'a usiorintei, si altii din a debilitáti au imprumutatu dela Mohamedani dispretiulu pentru icóne. In seclulu alu VIII-lea Ietid a publicatu unu decretu in contra icóneloru si in conformitate cu Ietid si imperatulu Leone isaurulu, nevedindu in onorarea icóneloru decât superstitiuni si idololatrii, nu voiá se scie ca onorarea icóneloru este basata pe necesitatea simtieminteloru religiose; printr'unu edictu redicá o persecutiune intréga contra icóneloru, si in urma decise, cá icónele sè se scóta din tóte bisericele. Patriarchulu German i-se opuse cu energia, pentruce a fost alungatu de pe scaunulu Patriarchalu si fu inlocuitu cu Anastasie, carele consentiá cu Leone. Alu doilea contrariu alu lui Leone a fost pap'a Gregoriu alu II-lea din Rom'a; elu nu numai ca se opuse dispusetiuniloru imparatesci, dar merse cu curagiulu pana tractá pre imperatoriulu in epistolele, ce-i adresá cu cuvinte aspre numindu-lu „copilu desmatiatu.“

Dupa mórtea lui Leone urmá pe tronulu puiuulu de leu celu mai cumplitu, ce s'au nascutu din trensulu, Constantinu Copronim, carele cu mai mare inversiunare a continuatu lupt'a contra icóneloru.

Dupa mórtea acestui'a urmá pe tronulu fiulu lui, Leone alu IV-lea, carele s'a aretatu tot asia de reutaciosu cá si tatulu seu; dupa mórtea lui, Irin'a soci'a lui, si

Constantinu feciorulu lui, indreptandu-se in credintia de catra Tarasie, patriarchulu Constantinopolei, convocă sinodulu alu VII-lea ecumenicu, si éراسi biseric'a lui Christosu s'a infrumsetiatu cu s. icóne.

De si se cugetá ca biseric'a va fi liniscita de aci nainte, totusi urmatorii pre tronu s'au incercatu cu tóte puterile a nimici hotaririle acestui sinodu: precum Leone Arménulu, dupa elu Michailu Amorei si apoi feciorulu acestui'a Teofilu, cari toti au persecvatu pre cei ce se inchinau santeloru icóne; dar mai alesu Teofilu a fost fórt mare persecutoru a veneratoriloru santeloru icóne. Acest'a a fost pedepsitu de catra Ddieu cu unu morbu greu, in care morbu a si muritu dicendu ca „*buuu lucru este a cinsti santele icóne.*“

Dupa mórtéa acestui'a soci'a lui, Teodor'a, primindu reginti'a pentru fiulu seu Michailu alu III-lea, cunoscendu ca cinstirea icóneloru este lucru placutu lui Ddieu a scrisu împreuna cu fiulu seu actele sinodului ecumenicu alu VII-lea ce s'a tienutu in Nicea, pentru a carora nimicire s'a luptatu sociulu ei Teofilu; si asia in Duminec'a I-a in paresimi s'a introdusu éراسi icónele in biseric'a. Deci pentru aducerea aminte de introducerea icóneloru in biseric'a, s'a hotaritu cá in tot anulu in Duminec'a I-a a paresimiloru sè se faca reamintirea triumfului ortodoxiei.

Voindu cá in predic'a mea de astadi se vorbescu I. A. despre modulu cum trebuie se onoram s. icóne. Ve rogu se fiti cu luare aminte!

Se ne întrebamu mai nainte de a intrá in materie ca, ce este icón'a? *Ícón'a este inchipuirea ce infaciosiéza unu lucru adeveratu si are fiinti'a s'a in lume*; precum icón'a M. Chr., a s. fecióre Mari'a si a-le altoru santi. Noi, crestinii dar, cand aducemu respectu si inchinatiune icóneloru, nu ne inchinamu vapseleloru séu lemmeloru, ci ne inchinamu acelorú santi, ale căroru chipuri sunt icónele, pe densii trebuie se-i cinstimu si se le aducemu inchinatiune, *rechemandu in fiinti'a nóstra fiinti'a lorú, ca cum ar fi naintea ochiloru nostri, căci dice Vasiliu celu mare „Cinstea icónei se inaltia la chipulu celu dantaiu.“* Noi se ne aducemu aminte, cand vedemu icón'a celui restignitu, ca si candu l'am vedea spanzuratu pre cruce pentru mantuirea nóstra, si se plecamu inaintea lui cu multiamire capetele si genunchele nóstre dicendu rugatiunea: „Preacuratului teu chipu ne inchinamu bunule, cersindu iertare peccatorulu nóstre Christóse Ddieule; ca de voie buna ai voitu cu trupulu a Te sui pre cruce, ca se mantuesci din robia vrasmasiului pre cei ce i-ai ziditu. Pentru acést'a cu multiamita strigamu tie, tóte le-ai umplutu de bucurie Mantuitoriulu nostru cela ce ai venitu se mantuesci lumea.“

Asemenea cand vedemu icón'a s. fecióre Mari'a, se ne inaltiamu mintea la prea sant'a Nasc. de Ddieu, si se plecamu ei capetele si genunchiele, si se-o laudamu impreuna cu Archangelulu Gavrilu, ca mai fericita decât toti barbati si femeile.

Daca vedemu icónele altoru santi, se ne aducemu aminte de acei santi, pre cari i-represinta acele icóne, si se ne inchinamu lorú, cá la nisce mijlocitori intre noi si Ddieu, cá si la nisce placuti ai lui Ddieu, si se ne aducemu aminte de viéti'a lorú cea neprihanita, si aducendu-ne aminte de aceste se nisuiamu a ne indreptá si noi astfelu viéti'a nóstra, cá asia si noi se fimu placuti lui Dumnedieu.

Daca ne inchinamu astfelu s. icóne, facemu unu lucru placutu lui Ddieu, căci nu ne inchinamu picturei, ci persóneloru acelor'a, pre cari ii-infaciosiéza icónele. Nu lucrámu contra lui Ddieu, ci laudámu mai alesu pre Ddieu celu minunatu intre santi si sei. Nu lucrámu contra voiei

lui Ddieu, căci mai vertosu ne smerimu cu inim'a nóstra naintea santei icóne, aducendu rugaciuni ferbinti catra Dumnedieu pentru iertarea peccatorulu nóstre; si apoi rugaciunea ni este impusa de a o face de catra M. Chr., căci elu insusi petrece nopti intregi in rugaciune „Rugati-ve unulu pentru altulu, căci multu póte face rugaciunea dreptulu cea cu energie,“ dice Apostolulu (Iac. V. 16). Inchinandu-ne cu inima smerita santiloru ce sunt reprezentati pe icóne si rugandu-ne lorú i-i castigamu de amici, si „amiculu credinciosu este unu acoperamentu tare, si celu ce l'a aflatu, a aflatu comóra.“

Ve ve-ti aduce aminte I. A. ca daca aveti unu amicu, si cand sunteti intristati pentru ceva, spunendu amiculu vostru necazurile ce le aveti, asia ca vi-se pare, ca ve sentiti mai usiorati in inim'a vóstra? Daca e asia, inchinati-ve iubitoru mei si ve rugati santiloru reprezentati pre icóne, cá se-i dobenditi de amici ai vostri; căci dobendindu-i de amici ai vostri, ei ca si nisce mijlocitori intre noi si Ddieu, vor mijloci pentru noi dela induratulu Ddieu darulu si binecuventarea s'a; ba inca si mai multu, ve-ti dobendi si pre Ddieu de amiculu vostru, căci Ddieu iubescu numai pe celu ce face voi'a lui, si fiind'á voi'a lui Ddieu e, cá se ne inchinamu santeloru icóne, deci inchinandu-ne s. icóne implinimu voi'a lui Ddieu, prin urmare am castigatu pre Ddieu de amiculu nostru; si „Amiculu credinciosu este medicamentu in viétia, si celu ce se teme de Domnulu lu-va aflá.“ (Sir. VI. 16.)

Diseiu, cumca voi'a lui Ddieu este, cá se ne inchinamu s. icóne, am mai disu, ca onorarea icóneloru, este lucru placutu lui Ddieu; asia este; căci daca s. icóne nu ar fi unu ce placutu lui Ddieu, dela inceputulu crestinismului si pana in dilele nóstre s'ar fi scosu de prin biseric'i si din viétia publica; dar fiind'á icónele sunt unu lucru placutu lui Ddieu, cu tóte ca puternici imperati pagani s'au luptatu, ca se le arunce de prin biseric'i si din casele ómeniloru, si astfelu se le stérgea de pre faci'a pamentalulu, nu a potutu isbuti cu poterea lorú cea mare, ca se faca contr'a voiei imperatului imperatiloru, căci Dumnedieu a nimicitu tóte staruintiele lorú.

Precum am disu au fostu unii imperati pagáni, cari sau nisuitu cu tóte poterile a stirpi din inimile crestiniloru stim'a catra santele icóne, pentruca ei nu vedeu in cultulu icóneloru decâtu numai superstitiuni si idololatrii si dicéu cá icónele suntu unu ce paganu in biseric'a; pentru acestea ei au redicatu revolutiuni intregi contr'a icóneloru.

Unu seclu intregu s'a luptatu pentru sterpirea icóneloru incependu cu Leone Isaurulu si terminandu-se pentru venerarea icóneloru cu imperatés'a Teodor'a, carea luse reginti'a pentru fiulu seu Michailu alu III-lea. — Dar provedinti'a Ddieésca totdeun'a s'a ingrijitu, cá biseric'a se aiba aparatori, cari cu tóta barbati'a si fara nici o frica se combata ideile cele retacite ale imperatoriloru si ale altoru ómeni reutatosi. Asia pe timpulu lui Leone Isaurulu, unu mare luptatoriu contr'a retaciriloru a fostu Monachulu Ioanu Damascenu, care nu potea se suferi nemultiamirile cresciniloru cauzate de imperatorele Leone Isaurulu, deci se puse, si scrise trei epistóle un'a dupa alt'a pentru aperarea icóneloru; le tramise la Constantinopolu. Epistólele lui erau cetite cu sete nu numai in Constantinopolu ci si in alte párti, cei debili erau sustienuti in ortodoxie, cei tari erau confirmati in transa. Audindu imperatorulu de autorulu acelorú epistóle si vedindu influinti'a lorú cea mare, si-a propusu cá se-si resbune. Sub cuventu ca Ioanu ar fi scrisu cu man'a s'a o epistóla la imperatulu, cá se-i tradee Damasculu, — căci Ioanu erá din Damascu, pentruce se-si chéma Damascenu, — s'a ordonatu cá se-se taia man'a lui Ioanu. Ioanu cu man'a ta-

iata s'a prezentatu naintea icónei maicei Dnului, si s'a rogatu ei pentru manifestarea adevărului. In suferintiele sale Ioanu a adormitu, si s'a desceptatu cu man'a crescuta. — In semnulu recunoscintiei Ioanu a cantatu „De tine se bucura multu milostive tóta faptur'a.“

Din intemplantarea acést'a se vede fórté chiar, ca venerarea icóneloru nu este contr'a vointiei lui Ddieu, ba din contra este lucru placutu lui Ddieu.

Cá se vedeti, si se ve convingeti si mai bine, ca venerarea icóneloru e lucru placutu lui Ddieu, ve mai spuiu o intemplantare.

Imperatulu Teofilu fiindcá erá unu mare luptatoriu contr'a icóneloru, Ddieu l'a pedepsitu cu unu morbu greu, scurgera de fóle, încátu se vedeau tóte meruntuale si matiele in pantecele lui. Imperatés'a Teodor'a intristata fiindu pentru sociulu ei, au vediutu nóptea in visu pe Nascátórea de Ddieu cu prunculu celu mai nainte de veci in bratie, incungiuurata de angeri, carii bateau pe sociulu ei Teofilu pentru santele icóne; dupace s'a trezitu din somnu imparatés'a Teodor'a; venindu-si in fire si sociulu ei, a strigatu: „Va de mine ticalosulu! me batu pentru santele icóne.“ Atunci imparatés'a luandu icón'a. Nasc. de Ddieu, serutandu-o si rugandu-se cu lacrimi o-a pusu la capulu imperatului; vediendu imperatulu icón'a o-a sarutatu, si s'a rogatu; imperatulu nu multu dupa acestea a muritu dicendu: „bunu lucru este a cinsti santele icóne.“

Vediendu si cunoscendu imperatés'a, ca cinstirea santeloru icóne este lucru placutu lui Ddieu, puse capetu lupteloru contr'a icóneloru si dete ordinu a-se introduce icónele éراسi in biserici. Sant'a mam'a nóstra biserica ca o mama buna, carea pururea se róga pentru fil sei, in semnu de recunoscintia pomenește numele Teodorei si a fiului ei in totu anulu cantandu: „Datus'au bisericei biruintiele, cu voi'a si cu sfatulu celu indemnatu de Ddieu alui Michailu si alu Teodorei imperatiloru nostri, alu celoru ce a tienutu credintia cu buna crestinatate.“

Din aceste se vede ca cinstindu santele icóne facem pe voi'a lui Ddieu, facemu lucru placutu lui Ddieu.

Vedemu I. A. ca daca audimu, ca cutare persóna insemnata vine in orasiulu (satulu) nostru, atunci toti cu micu cu mare alergamu cá se vedemu acea persóna; séu daca vedemu undev'a icón'a unei astfeliu de persóne, cum ne uitámu la ea cu unu respectu órecare. Credu ca nu me insielu, atunci candu dicu, ca mai vertosu ar alergá crestiniu din tóte pãrtile, daca ar audí ca M. Cr; pré-santa fecióra Maria, cutare dintre santi se afla pre pamentu petrecendu intre ómeni, dupace odata sciu si cunoscú viétia lorú cea santa si invetiaturile lorú mantuitóre. Si óre voi I. A. nu a-ti alergá in fug'a mare, ca se-i vedeti si se dobenditi dela ei iertarea pecatelorú vóstre? Eu asia credu ca vati duce ori si cât de departe, daca a-ti sci ca M. Christosu se afla pre pamentu invetiandu é-rasi pe ómeni ca odinióra.

Dar ce dicu? Mantuitoriu a disu: „Ér eu cu voi sum in tóte dilele pana la sfersitulú vécului.“ Alergati deci I. A. la sant'a maica biserica tot-deun'a, cáci in biserica pururea auditi cuvintele cele mantuitóre ale M. Christosu, si se voru audi pana la sfersitulú vécului precum a promisú M. Chr.; dar in biserica vedeti si chipulu M. Chr. carui'a inchinati-ve, cum se cuvine a ve inchiná santeloru icóne, atunci cá si cum a-ti vedé in sa-si persón'a lui si a-ti vorbí cu ea.

Dupace audireti, ca icónele tot-deun'a au fostu onorate in biserica crestina, si ca celu dantaiu pictoru a fostu Evangelistulu Luc'a; a-ti auditu ca cinstindu santele icóne facem voi'a lui Ddieu, si ca mai alesu laudam pre Ddieu, celu minunatu intre santi; a-ti auditu ca inchinandu-ne santeloru icóne si adresandu o rugaciune catra santiu re-

presentati pe santele icóne, implinimu porunc'a lui Ddieu de a ne rogá; a-ti auditu ca inchinandu-ne santeloru icóne cu inima smerita, castigamu de rugatori pentru noi pre santiu, caror'a ne rogám, carii cá si nisce mijlocitori intre noi si Ddieu, ne mijlocescu totu darulu si binecuvéntare dela Ddieu; bá castigamu si chiar si pre Ddieu de amicu alu nostru; a-ti auditu ca de si s'a luptatu imperatii pagani se stirpésca onorarea icóneloru, totu-si n'a potutu isbuti cu dorintia lorú, cáci Ddieu a nimicitu tóte incercárele lorú, aratandu-le chiar si prin minune ca voi'a s'a este, a-se cinsti santele icóne facendu pre Ioan Damascenu din omu fara mana, omu cu mana, ba la atát'a a adusu pre celu mai crancenu luptatoriu contr'a icóneloru, cât singuru a marturisitu in urm'a pedepsei Ddieesci ce a caditu asup'r'a lui, ca i-lu batu pentru santele icóne, si cand a muritu a marturisitu ca „bunu lucru este a cinsti santele icóne.“

Dupace tóte aceste le-ati auditu I. A. nu-mi romane alt'a decât se ve indemnú ca tot-deun'a se cinstiti santele icóne si pentru triumfulu ortodoxiei se cantamu cu cantaretulu dicendu: „Armele paganesciloru eresuri adevératu a peritu, ca vediendu lacasiulu teu précuratu impodobitu cu icóne dupa totu obiceiulu crestinescu, acum cu pré-santienie ne bucuramu.“ Se ne inchinamu santeloru icóne dicendu: „Stralucitau darulu adevérului celu ce s'a insemnat de demultu intaneceatu, acum aretatu s'a seversitu; ca éta biserica se impodobéscu cu chipulu celu dupa trupú alu lui Christosu, cá cu o frumseta mai pre susu de lume, chipulu cortuluu marturiei celu mai din nainte insemnandulu, si credintia cea adevérata tienendu; ca tienendu icón'a aceluia pre carele cinstimu, se nu ne insielamn. Sè-se imbrace in rusine cei ce nu credu asia; ca nóue ne este laud'a chipulu celu ce s'a intrupatu, carui'a cu buna credintia ne inchinámú, ér nu-lu facem Ddieu. Pre acést'a credinciosii sarutandu-lu se strigámú: Ddieule! mantuesce poporulu teu si binecuvénta moscenirea t'a.“ Aminu.)*

H. taru, Daminec'a lui Zachei 1887.

Emilianu Popovicu,
preotu.

D i v e r s e.

* *Balulu romanu*, arangiatu in sér'a de 17. Februaru aici in Aradu in favorulu fondulu reuniunei femeiloru romane din Aradu si provincia a fost bine cercetatu. Petre erea a fost fórté viala si animata si a duratu pana deminéti'a. Venitulu curatu alu acestei petreceri, precum ni-se spune, se urca deja prestó 300 fiorini, desú o parte insemnata din listele, tramise prin provincia inca n'au sositu la cass'a comitetulu arangiatoriu. Astfeliu acést'a petrecere a fost succésa din tóte punctele de vedere, si anume pre de o parte ne-a datu o buna ocaziune de convenire si distractiune, ér pre de alt'a a contribuitu la sporirea averii nationale, destinate pentru cultur'a femeii románe.

* *Himenu*. Dlu Andreiu Pop'a, clericu absolutu alu diecesei Aradului, fiulu preotulu nostru Alexandru Pop'a din Petrósa, alesu de capelanu langa veteranelu preotu Groz'a din Criscioru, protopresviteratulu Vascaului, si-a serbatu cununi'a cu Dsióra Elisabet'a, fic'a dlui invetiatoriu din Criscioru Bogdanu, in biserica de acolo, in diu'a de 25. Ianuariu n. — Junei parecui i postimu viatia fericita!

* *Necrologu*. Din o corespondentia, ce primimu din comun'a Aliosiu comunicámu urmatória trista scire: Cu inim'a infranta de durere apucéu pén'a a scire si a-ve comunicá trist'a scire, ca venerabilulu si iubitulu

*) Citatiunile din acést'a predica sunt scóse din triodu, dela Dum. I-a in paresimi, precum si din Sinaxariulu acelei Dumineci.

nostru frate si impreuna slugitoriu si ale bisericeii si ale scólei *Veniamin Martini*, invetiatoriu in Aliosiu, presiedintele reuniunii invetiatoresci din tractulu Lipovei, membru sinodului protopresviteralu alu Lipovei si membru alu sinodului eparhialu aradanu dupa unu morbu indelungatu si plinu de suferintie, si dupace a fost impartesitu cu sanetele taine in etate de 49 de ani si in anulu 22 alu servitiului seu de invetiatoriu a incetatu din viétia Luni in 2. Februaru la 6 óre sér'a.

Pre reposatulu lu-deplange neconsabil'a s'a sociia *Iulian'a*, nascuta *Creti'a*, fiic'a s'a *Emili'a*, maritata *Papp*, ginerile seu *Virgiliu Papp*, parochu in Aliosiu, *Otoniu Martini*, cá frate, si numerosi consangeni si amici. Lu-deplange mai departe corpulu invetiatorescu din tractulu Lipovei, precum si poporulu din Aliosiu, carui'a i-a servitu cu zelul si credintia timpu de 22 de ani.

Reposatulu a fost unu bunu invetiatoriu si unu barbatu abilu si practiculu in contactulu seu cu poporulu. Tacutulu si a-tivitátii, sale are a multiemi in prim'a linia poporulu romanescu din Aliosiu redicarea edificiiului celui frumosu alu scólei nóstre confessionale din numit'a comuna.

Remasitiile pamentesci ale defunctului se depusera spre odichna eterna Mercuri'a trecuta la 12 óre cu o solemnitare, ce raru s'a vediatu in partile nóstre. Servitiulu funebru a fost oficiatu in sant'a biserica din Aliosiu de parintele protopresviteru alu Lipovei *Voicu Hamsea*, asistatu de preotii: *Tom'a Miesi'a* din Aliosiu, *Ioan Groz'a* din Feregihazu, *Dabiciu* din Fibisiu si *Sav'a Seculinu* din Fiscutu, in fienti'a de facia a intregu poporulu din Aliosiu si a inteligentiei din comunele invecinate.

La finea servitiului divin parintele protopresviteru *Voicu Hamsea*, tienù o cuventare funebrala fórté nimerita, prin carea stórsé lacrimi din ochii auditoriloru, si in acelasi timpu intretiesù intrens'a frumóse invetiaturi de mangaiare pentru familia si pentru noi cei adunati in giurulu sicriului unui iubitu colegu alu nostru. Parintele protopresviteru aretandu in cuventarea s'a nestatornici'a lucrurilor lumei acesteia, dovdi in acelasi limpu ca in orice positiune si stare am fi in acésta viétia, potem se facem fapte, cari se vorbésca de noi si dupa mórté, si aretandu scól'a nóstra cea frumósa din Aliosiu la a carei'a ridicare a lucratu cu atát'a zelul reposatulu, precum si multimea teneriloru crescuti de densulu, facù conclusiunea, ca aducendu-ne aminte, ca toti chiamati vom fi mai eurendu, mai tardiu a face acésta calatoria, — se lucrámu, cá se remana si dupa noi aici pre pamentu fapte, care se vorbésca bine de noi, si in acelasi timpu marturia buna se-ne fia in ceealalta lume, cand dreptulu Judecatoriu va cere seama dela noi despre modulu, cum ne-am folositu de viétia data de densulu, pana cand am fost aici pre pamentu.

Din biserica sicriulu a fost dusu la cimiteriu de 8 invetiatori, si dupace a fost asiezatu in locul de vecinica odichna dlu *Blasiu Codreanu*, invetiatoriu in San-Nicolaulu micu, luà in numele reuniunii invetiatoriloru din tractulu Lipovei dela iubitulu si bine-meritatulu ei presiedinte ultimulu adio. Astfelu se terminà acestu actu tristu.

Incheiandu se dicemu familiei, remase in doliu, cá Ddiu se-o consoleze pentru acésta ireparabila perdere, ér reposatulu se-i fia tierin'a usiór'a si memori'a bine-cuventata! n.

Concursé.

Pre bas'a parintescului indultu consistorialu de dato Aradu 18. Dec. Nr. 4246 ex 1886; nu altemu in urm'a decisului concernintelui comitetu par. de dato Secusigiu

30. Ianuariu a. c. Nr. 2. se escrie concursu pentru definitiv'a indeplinire a postulu invetiatorescu la scól'a de fete conf. ort. rom. a parochiei *Secusigiu*, cu terminu de alegere pre 25. Martiu v. a. c.

Emolumintele ce constitué beneficiulu invetiatorescu sunt: a) in numerariu 300 fl. v. a. b) pentru 6 orgii de lemne, din cari are a se incaldi si salonulu de invetiamentu 60 fl. v. a. c) cuartiru liberu, ce nu lasa nimicu de doritu; d) gradina de legumi séu flori in extensiune de 50 metri □; e) pentru confarintia 12 fl. v. a. Aspirantele invetiatorie, cari voru reflectá la disulu postu, — adjustand suplicele loru, intitulate comitelului parochialu, — cu documintele cerute de Statutulu org. alu Bisericeii nóstre si a legei Tieréi, catra cari se mai cere: extrasu de botezu cá sunt romane ortodoxe, atestatu de conduita dela concernentulu inspectoru de scóle bisericescu, in alu carui cercu si-au domiciliulu, — apoi a documentá autenticu, cá pricepu lucrulu de mâna femeescu si croitulu, nu altcum cá sunt capaci a executá cu elevele pericopi'a apostolica obvenianda si respunsurile ceremoniali tot a I I-a Dumineca respective serbatórie, — se le adreseze inspectorulu cercualu de scóle in Baraczház (Temes-megye).

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOANU MUNTEANU, m. p. inspectoru de scóle.

—□—

Postulu invetiatorescu din *Dieci*, devenindu vacantu prin pensionarea din fondulu regnicolaru, a invetiatorului veteranu, *Ignatie Bugarinu*, prin resolutiunea Inaltului Ministeriu de cultu si instructiune publica Nr. 43.721—1886. comitetulu parochialu prin decisulu seu din 18. Ianuariu a. c. Nr. 3. publica acestu concursu, pe statiuneu invetiatorescu din *Dieci*, inspectoratulu Iosasielu, — protopresviteratulu *Buteni*; pe langa urmatóarele emoluminte:

1) In bani gat'a 180 fl. v. a.; 2) In bucate grâu 8 cubule, cucuruzu 6 cub.; 3) In lemne, pentru scóla si invetiatoriu 12 stengeni; 4) Fênu 200 portiuni, séu 20 maji vechi; 5) Spese conferentiale 5 fl. v. a.; 6) Spese scripturistice 5 fl. v. a. 7) Dela liturgii pentru vii si morti 20 cr.; 8) cuartiru, grajdiu pentru vite, si gradina corespunzatóre.

Afara de aceste, daca alesulu invetiatoriu, va dovédi interesare si va aratá progresu in invetiatura cu pruncii scolari, — comitetulu parochialu se deobliga a-i ameliorá salariulu dupa meritu

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati, recursele sale prevediute cu:

1) Testimoniu despre absolvarea sciintieloru pedagogice. 2) Testimoniu de cualificatiune. 3) Testimoniu de limb'a magiara in intielesulu art. XVIII. §. 6. a legei din an. 1879. 4) Atestatu de botezu. 5) Certificatu de moralitate si conduita de pana acumu.

Preferiti vor fi, carii potu vorbi fluidu limb'a magiara, si cari sunt mai teneri.

Competitorii la acestu postu se se prezenteze inainte de alegere la St'a biserica, pentru a-se face cunoscuti poporulu.—

Recursele, adresate comitetului parochialu din *Dieci*, — se-le trimita subscrisului inspectoru scol. cercualu per *Al-Csill* in *Diecs*, pana la 15/27. Februaru a. c. in carea di va fi alegerea.

Dieci, 18/30. Ianuariu 1887.

Din siedinti'a comitetului parochialu:

Leontinu Feeru, m. p.
membru notariu ad hoc.

In contielegere cu: *GEORGIU LUPSI'A*, m. p. preotu presiedint. com. par. inspectoru scol. cerc.

—□—